

Russocki, Stanisław

"Gouvernement et vie de l'Eglise au
Moyen Age. Recueil d'études",
Raymonde Foreville, London 1979 :
[recenzja]

Przegląd Historyczny 71/2, 414

1980

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Raymonde Foreville, *Gouvernement et vie de l'Eglise au Moyen Age. Recueil d'études*, Variorum Reprints, London 1979, s. 418.

Autorka, najpierw profesor Uniwersytetu w Caen, a obecnie *directeur d'études* w powszechnie znanym, paryskim Institut de Recherche et d'Histoire des Textes, znana jest mediewistom jako wnikliwy badacz i znawca średniowiecznej historii Anglii oraz Kościoła. W pierwszym kręgu jej zainteresowań powstały m.in. studia poświęcone monokratycznej formie rządów i stosunkowi wzajemnemu rządzących i rządzonych do roku 1307 (śmierci Edwarda I), czy też formowaniu się angielskiej świadomości politycznej w XII w. Drugi obszar zainteresowań autorki to dzieje kościelne, zarówno powszechne — w szczególności średniowieczne sobory powszechne laterańskie I—IV w. — jak i partykularne, głównie Langwedocji. Ukoronowaniem wieloletnich badań koncyliarystycznych stała się obszerna monografia poświęcona soborom laterańskim, obrosła nadto różnymi studiami cząstkowymi, publikowanymi przeważnie już po ukazaniu się wspomnianej monografii, i zebranych w omawianym zbiorze. Kościelna regionalistyka w ramach badań R. Foreville to przede wszystkim dzieje diecezji Agde.

Znana i zasłużona oficyna wydawnicza Variorum Reprints opublikowała jesienią 1979 r., jako kolejny tom serii „Collected studies”, metodą fotomechanicznych przedruków, zbiór szesnastu (ponumerowanych kolejno liczbami rzymskimi) eklezjologicznych studiów autorki powstałych w latach 1963—1977. Fotomechaniczny przedruk zachowuje paginację oryginałów. Uzupełniają ją nadpisane liczby rzymskie oznaczające pozycję artykułu w tomie. Zdaniem recenzenta słuszniejsze wydawałoby się w miejsce owych liczb wprowadzić dodatkową, ciągłą paginację w obrębie tomu, odróżniającą się krojem czcionki. W ten sposób czytając poszczególne studia można by powoływać tylko tytuł zbioru i stronę. Całość edycji uzupełniają krótki wstęp autorki oraz indeks miejscowości, postaci historycznych, nazw własnych i kilku wybranych terminów.

Zbiór podzielony został na dwie części, zatytułowane: „Sobory i synody” (9 tekstów) oraz „Instytucje i problemy kościoła w Langwedocji” (7 tekstów). Czytelnika polskiego zainteresuje przede wszystkim część pierwsza książki. Dlatego też wyliczamy wszystkie kolejne jej tytuły: „Procedura i przebieg obrad soborów laterańskich” (1965); „Sprawa unii kościołów na tychże soborach” (1968); „Reprezentacja a opodatkowanie kleru na IV soborze laterańskim 1215 r.” (1966); „Ikonografia tegoż soboru” (1966); „Sobór lyoński II kontynuatores laterańskich III i IV” (1977); „Stopniowy zanik funkcji Pisma Świętego jako bezpośredniego źródła prawa kanonicznego” (1977); „Królestwa, metropolie i synody prowincjonalne” (1974); „Synody kościelnej prowincji Rouen XI i XII w.” (1976); „Wpływ soborów powszechnych w XIII stuleciu, w szczególności w Rouen” (1976).

W części drugiej na szczególną uwagę zdają się zasługiwać studia o powstaniu i organizacji kapituły katedralnej w Agde (1962), testamentom X—XIII w. w tejże diecezji (1963) oraz roli Innocentego III w organizowaniu krucjaty przeciwko albigensom (1969).

Powstałe różnymi czasy studia R. Foreville zestawione razem unaocniają o wiele plastyczniej walory warsztatu autorki oraz jej ostrożnej, ale celnej myśli syntetyzującej. Już choćby z tego względu życzyć wypada również wydawcy dalszych, równie trafnych w doborze i pięknych w realizacji przedsięwzięć edytorskich.